Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ПРОЕКТ „ОБЩИНА РАКИТОВО ЗА ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ ”

Договор № 13-11-8/19.08.2013 г., сключен между Управляващия орган на Оперативна програма “Административен капацитет” и община Ракитово

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА РАКИТОВО 2014-2018 г.

2014 г.

ПРОЕКТ „ОБЩИНА РАКИТОВО ЗА ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ ”

Договор № 13-11-8/19.08.2013 г., сключен между Управляващия орган на Оперативна програма “Административен капацитет” и община Ракитово

СЪДЪРЖАНИЕ

I. СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ.....2
1.1. МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ.....2
1.2.ИСТОРИЯ.....4
1.3. РЕЛИГИИ.....4
1.4. ИКОНОМИКА.....5
1.5. ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ.....6
1.6. КУЛТУРЕН КАЛЕНДАР.....9
II. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА РАЗВИТИЕ.....10
2.1. МЕРКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ.....12
III. SWOT АНАЛИЗ.....19
IV. СТРАТЕГИЧЕСКИ НАСОКИ ЗА РАЗВИТИЕ.....21
V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....27

Част I: СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ

ПРОЕКТ „ОБЩИНА РАКИТОВО ЗА ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ ”

Договор № 13-11-8/19.08.2013 г., сключен между Управляващия орган на Оперативна програма “Административен капацитет” и община Ракитово

1.1. МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ

Град Ракитово е разположен на 811 м н.в. в югоизточната част на Чепинската котловина в Западните Родопи. През градчето тече Стара река, приток на р. Марица, а на юг се простира обширен лесопарк, известен с наименованието “Паркът”. Селището отстои на на 130 км. от София и на 80 км. от Пловдив.

Целият район около Ракитово е богат на природни и културно-исторически забележителности. На един от усамотените върхове от рида Къркария се намира една от най- големите родопски крепости - “Цепина” наричана още и “недостъпна”. През XIII в. тя е била столица на феодала - Деспот Слав, сестрин син на Калоян. Крепостта е била оградена със зид, запазен до височина от 6 м и с дебелина 3 м.

Районът на Ракитово е с много слънчеви дни и умерена облачност. Фантастичната природа създават условия за пълноценна почивка през всяко време на годината.

В източната част на Чепинската котловина е открито находище на термални минерални води с температура до 50°C и ниска минерализация.

Недалеч от градчето, на брега на богатия на риба язовир Батак се намира курортната зона “Цигов чарк”.

Интересни за туристите в региона са още биосферния резерват “Мантарица”, пещерата “Лепеница” и уникалното Палеонтологичното находище при село Дорково.

За любителите на лова тук се намира и дивечовъдната станция “Ракитово”, където може да се осигури всичко необходимо за един добър лов.

ПРОЕКТ „ОБЩИНА РАКИТОВО ЗА ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ ”

Договор № 13-11-8/19.08.2013 г., сключен между Управляващия орган на Оперативна програма “Административен капацитет” и община Ракитово

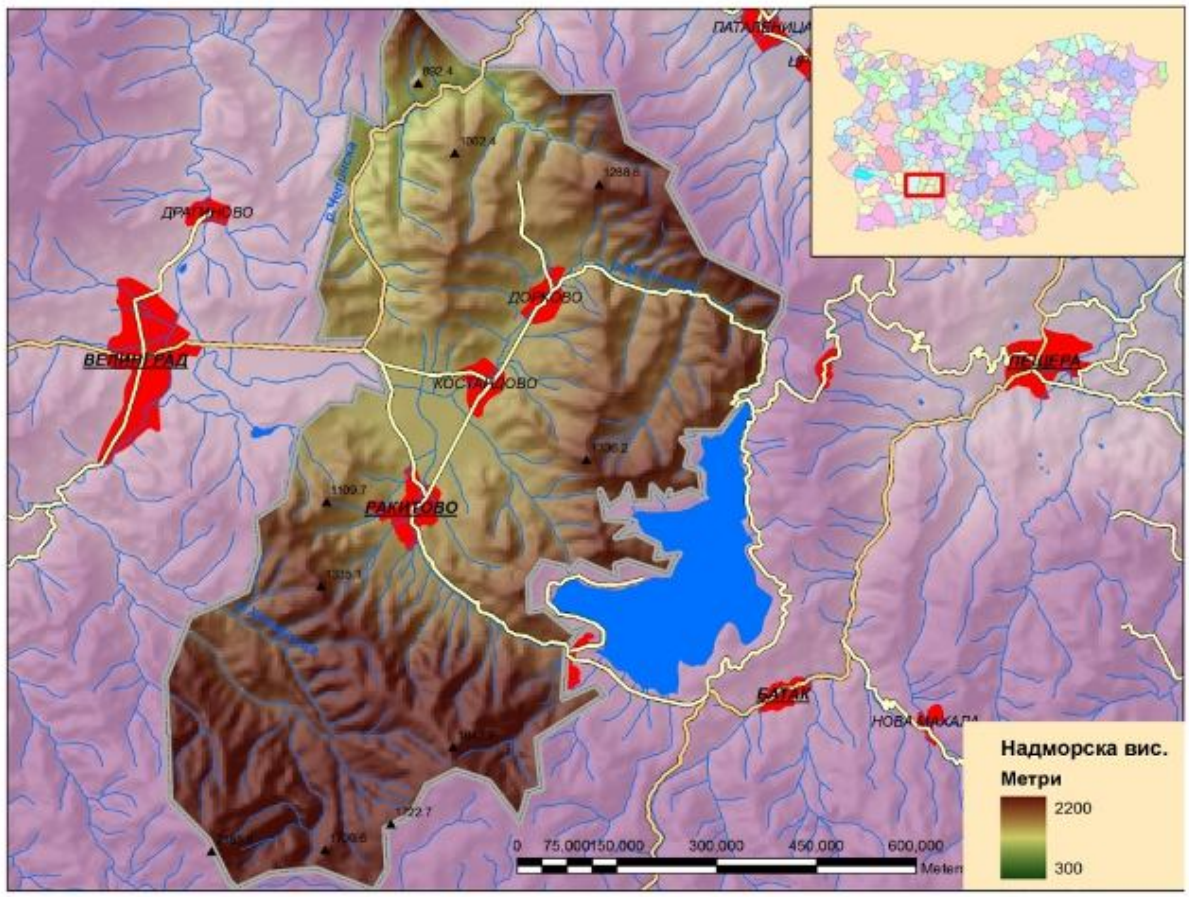

Ракитово се намира в западната част на Родопите. Разположен е в югоизточната част на Чепинската котловина, в средната част на която се намира гр. Велинград отстоящ на 12 km.

В близост (на около 7 km югоизточно) е язовир Батак, където се намира и курортен комплекс — Цигов чарк. До Пловдив се минава по 87-километров път през Батак (на 15 km от Ракитово), Пещера (на 30 km), Пазарджик (50 km), Стамболийски (70 km) или през

Пазарджик, за по- удобно. На 70 km през Превала, Доспат и Хаджидимово от границата с Гърция (ГКПП "Илинден") и на 120 km от прекрасните плажове на град Кавала.

Климатът е характерен с прохладно лято, мека зима и обилни снеговалежи. Топлият беломорски вятър, предимно иглолистната гора и местоположението на града го правят уникално кътче в сърцето на Родопите.

1.2. ИСТОРИЯ

Живота в землището на града се заражда около IV в. пр.н.е, в местността "Могилите". Името на селището произлиза от ракитата, която е от рода на върбата. В миналото Ракитово се е славело като абаджийско и текстилно средище. Първото училище в Ракитово е създадено през 1865 година. Голяма заслуга за образованието на ракитовци и чепинските българи има и известната българка Неделя Петкова която се заселва в Ракитово през 1883 година. Разцвета на Ракитово е през 1935 година когато е най-големия туристически център в района. Но след отклоняването на влаковата линия Септември-Добринище запада.В момента тече процедура по възстановяването на тази историческа част от нашата история. През 1963 г. Ракитово е обявено за планински климатичен курорт, през 1964 г. — за селище от градски тип, а през 1969 г. — за град. През 1977 г. става общински център.

1.3. РЕЛИГИИ

На територията на община Ракитово има 3 селища — град Ракитово, град Костандово и село Дорково. Населението в този район е смесено — християни и мюсюлмани, което допринася за културното многообразие на региона. В града има църква, параклис и джамия, като те се поддържат от хората чрез дарения и целеви помощи.

1.4. ИКОНОМИКА

ПРОЕКТ „ОБЩИНА РАКИТОВО ЗА ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ ”

Договор № 13-11-8/19.08.2013 г., сключен между Управляващия орган на Оперативна програма “Административен капацитет” и община Ракитово

По статистически данни на НСИ към 31.12.2011 г. в община Ракитово живеят 15 064 души.Икономиката на града е зависима от дърво-преработвателната промишленост, която е основен работодател в района. С най-голям дял са дърводелските предприятия за профилирана дървесина, които произвеждат греди, дюшеме, ламперия и други видове продукти от профилиран и непрофилиран дървесен материал. Добре са застъпени и двата вида мебелно производство-занаятчийското и серийното. Мебели от дървесина и ПДЧ се произвеждат не само за вътрешния пазар, но и за износ. В града има и предприятия за екобрикети от пресовани дървесни частици и предприятие за бутилиране на минерална вода, която със своя уникален състав лекува артритни и стомашно чревни заболявания. Ракитово развива ловен туризъм, има изградени ловни ниви и всички условия за почиващите ловци. Хората които не са заети в тези сектори на градската икономика обикновено работят в сферите на услугите и строителството в Пазарджик и Велинград Поради уникалното си местоположение Ракитово започва да заявява претенциите си да се развива и като туристически, и като исторически център. Градът очаква своите бъдещи инвеститори в туризма, леката промишленост и еко-енергийните-проекти. Слънцегреенето в Чепинската котловина и нивото на слънчевата радиация 1306/1474 kWh/m2(данни sts.bg) са над средните за страната, което дава възможност за развитие на фотоволтаични паркове. Средната скорост на вятъра в околността е 3 m/s, което автоматично създава възможностите за развитие на зона на средно мащабна ветроенергетика и енергиен потенциал от 100 - 200 W/m2.

Ракитово е обявен за курортно високопланинско селище през 1963г. Развитието му през втората половина на XX век като курортно селище е ограничено единствено в посоката на санаториално лечение на белодробни заболявания (включително туберколоза). Изградена е сравнително добра инфраструктура за целта в местността Парка. Открито е и средно училище за деца с белодробни страдания и десетки години в тази гимназия се учат деца от цялата страна. Това училище функционира и до сега. Въпреки равностойните възможности за развитие, а в някои отношения и налични уникални и в този смисъл по-добри природни ресурси, развитието му е спряно практически в полза на съседните Батак и особено бившите села Чепино, Лъджене и Каменица които от края на 50-те години на 20 век са обединени административно и териториално и

образуват днешен Велинград. Не се разработват находищата на термални минерални води в Ракитово. Каптираните в края на 90-те години не се разработват и използват за целите на балнеолечението. В края на тези години се допуска разрушаването и на санаториалния комплекс за климатично-оздравителни процедури. Голяма територия от землището на Ракитово е отнета и придадена като територия на община Батак в зоната на високопланинския язовир от национално значение, носещ същото име – Батак. Връщането към нормално развиваща се икономика на пазара дава нов, реален шанс на гр. Ракитово. Приоритет на община Ракитово е привличането на инвестиции и развиване на туристическия отрасъл.

1.5. ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ

1. к.к. Цигов чарк.
2. Пещерата Лепеница. - Отворена за туристи от 11.09.2010 г.
3. Биосферен резерват Мантарица.
4. Часовниковата кула.
5. Параклис „Св. Никола Летний“ 14 в.
6. Крепостта Цепина
7. Крепост-град в местността "Градот"
8. Стражева крепост "Пелевата кула"
9. Неолитно селище от IV в. пр. Христа в местността "Могилите"
10. Пещера "Лепеница"

На 17 км от Ракитово се намира пещерата Лепеница, която представлява изключителен туристически обект. Тя е отворена за туристите на 11 септември 2010 г. Някои от залите имат интересни имена като „Концертната зала”, „Арманите” и „Срутището”. От пещерата са проучени и картирани 1525 м. Запазени са уникалните природни образувания необикновено красиви пещерни форми — сталактити, сталагмити, сталактони, драперии, пещерни езерца, бисери и рози. Тя е на три етажа. В долния етаж тече подземна река.„Лепеница” е разположена в Западните Родопи. Пещерата се намира в подножието на връх Сютка и територията около входа

на пещерата е покрита с горски площи.Отстои на около 17 км югоизточно от гр. Ракитово. Пещерата е обявена за природна забележителност на 10 Октомври 1962 г.

Параклис „Св. Никола Летний“

Той се намира върху бивш манастирски комплекс от 14 век. Храмът в манастира е бил един от най-големите четири в страната. От този тип е останала само църквата „Света София“ в град София.

Часовниковата кула

Часовниковата кула е един от символите на Ракитово. Построена е през 1872 г. на височината Бърдо, разположена в непосредствена близост до източната част на града. Висока е 18,6 m, а стените ѝ са дебели 0,8 m. Има формата на октагон (осмоъгълник) и представлява каменно-дървена кула.Тя е построена от Митхад Паша в чест на красива ракитовка.

Крепостта Цепина и Хижа Цепина

Крепостта Цепина е разположена над село Дорково, което е част от община Ракитово. Най-известният владетел на крепостта е деспот Алексий Слав или още наричан "Господарят на Родопите". Племенник е на Цар Калоян и след узурпирането на престола от Борил през XII век той разширява владенията си върху източните и западните Родопи. Крепостта е създадена през IX век разположена върху 25 дка с много модерни за времето си отбранителни и водосъдържателни съоръжения. В крепостта е имало три църкви като от едната са извадени два мраморни олтарни релефа на апостолите Петър и Павел. В момента те са в постянната експозиция на Ермитаж в Санкт Петербург. Достъпът до крепостта е свободен, има изграден асфалтов път и паркинг до хижата в подножието на крепостта, а от местните жители може да научите много легенди за епичните битки, безстрашните войни и красивите болярки свързани с

историята на крепостта. В близост са също разкопките на праисторически животни, които предизвикват небивал интерес у чуждестранни археолози и учени.

„Плиоценски парк - Дорково“

„Плиоценски парк - Дорково“ е изграден в близост до палеонтологичното находище край с. Дорково, което е най-голямото в Европа находище на мастодонти от рода Ананкус анвернензис от периода на късния плиоцен отпреди 4-4.5 милиона години. При разкопки на българо-френска експедиция през периода 1985-1987 г. палеонтолозите са намерили на терен от 15 кв. м. около 600 кости с различна големина от над 30 вида животни. Такова струпване на костен материал не е намерено никъде в Европа. Палеонтологичното находище край с. Дорково е обявено за природна забележителност през 1990 година. Още тогава учените от българо-френската експедиция предлагат на мястото да се изгради палеонтологичен музей.Тяхното предложение намира реализация и на мястото се изгражда единствен по рода си музей. Това е Диорама „Плиоценски парк” – Дорково, открита през лятото на 2013 г. Диорамата представлява възстановка на субтропичната среда на обитателите на района от времето на плиоцена. Плиоценският парк показва в цял ръст и най-величественият представител от онова време – мастодонт от рода Ананкус анвернензис.

1.6. КУЛТУРЕН КАЛЕНДАР

Празник-събор на град Ракитово е Еньовден – 6-7 юли. Най-големият летен празник в Ракитово. Свързан е с култа към слънцето и растителността и надеждата за плодородие. Неизменен атрибут на празника е яневицата (бял равнец). Тя се сплита на венци слага се по вратите за здраве. Има поверия за “Яневското слънце”, за водата в менците – важна част от еньовския обред. На 7 юли е и празникът на на църквата в Ракитово – “Света Неделя”.

В гр. Костандово празникът на църквата “Св. Константин и Елена” 21 май е превърнат в празник на града. Наред с традиционните фолклорни изяви на местния ансамбъл за автентичен фолклор и гостуващите състави от региона се провеждат и спортни състезания и детски програми.

В началото на август на Илинден (по стар стил) се провежда международен фолклорен фестивал в с. Дорково. През 1999 г. с подкрепата и съдействието на фондация “Пътеки” – официален представител на България в ЦИОФФ (Международен съвет на организациите на фестивали за фолклор и традиционни изкуства), фестивалът прераства в международен. Освен много групи от различни региони на страната в него вземат участие фолклорни ансамбли от Гърция, Полша, Молдова, Македония и Сърбия.

Последната събота от август – традиционен горски бал в местността Парка над Ракитово. Този празник датира от началото на века и е свързан с почитта и уважението на местното население към ракитовската гора. Провежда се и конкурс за избиране на царица на гората.

Част II. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА РАЗВИТИЕ

Стратегическа цел е общ.Ракитово да се превърне в привлекателна туристическа дестинация, създаваща незабравими спомени, базирани на историческите и културни предимства и природните дадености в района. Това значително ще повиши дългосрочните икономически и социални ползи, които развитието на туризма може да донесе в региона.

Мисия: Община Ракитовое да провежда целенасочена политика за развитието на туризма в региона, като вземе предвид всеки аспект от туристическия процес – от първоначалния маркетинг, при който трябва да се привлекат туристите да посетят Ракитво и региона, до финалния етап, когато те си тръгват с хубави спомени, изживявания и желание да се върнат отново.

Основна стратегическа цел До 2020 година да се повиши привлекателността на община Ракитово и да се превърне в туристически център чрез целенасочено и функционално използване на природните и антропогенните дадености на региона, за да се утвърди като туристическа дестинация в България и страните от Европейския съюз и другите основни чуждестранни пазари.

Стратегическа цел 1: Увеличаване броя на туристите, посещаващи Ракитово и региона.

Очакванията на целевите пазарни групи от туристи трябва да бъдат задоволени чрез туристическото предлагане. Това ще се осигури чрез провеждане на подробен одит на туристическия продукт, предлаган в ракитово и района, за да се установи дали е в съответствие с потребителските очаквания, нужди и желания, а това ще включва: изследване на хотелиерското предлагане, атракциите, природните дадености, предлагането на културен продукт и други ключови сектори в туризма. Изследването ще даде възможност да се идентифицират практики или подходи, които да помогнат на общината да привлече повече туристи.

Стратегическа цел 2: Увеличаване на приходите от туризъм. Увеличаването на приходите ще се постигне в две направления: Увеличаване на времето на престой на туристите, което ще доведе до повишаване приходите в частния сектор; Увеличаване броя на възможностите, които са привлекателни за целевите групи от туристи. Постигането на тази стратегическа цел ще се осигури чрез ефективен маркетинг и креативен туристически продукт, които да доведат до стабилно и дългосрочно конкурентно предимство. Това се гарантира чрез достигане на високо качество на туристическо преживяване. От друга страна, ще е необходима дългосрочна работа с туристически информационни центрове в страната и чужбина, участие в туристически борси и панаири, и други, популяризиращи туризма в общината, дейности.

Стратегическа цел 3: Увеличаване на професионалните умения и информираност на заетите в туристическата индустрия.
От ключово значение е хората, работещи в туризма, да притежават професионални умения и знания за пазара. Важно е да се обърне специално внимание на притежатели на малки семейни хотели и къщи за гости, малки ресторанти и притежатели на други туристически атракции, като се подпомогнат с обучения, тренинги и семинари, за да повишат ефективността на своята работа, като целта е повишаване на удовлетвореността на туристите.

Стратегическа цел 4: Туризмът е важен приоритет на Община Ракитово, подкрепен сдобро финансиране от европейски проекти и други финансови източници.

ПРОЕКТ „ОБЩИНА РАКИТОВО ЗА ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ ”
Договор № 13-11-8/19.08.2013 г., сключен между Управляващия орган на Оперативна програма “Административен капацитет” и община Ракитово

Развитието на нови и атрактивни туристически продукти е от ключово значение за туризма. Изграждане и подобряване на нова инфраструктура, реставрация и консервация на архитектурни паметници и археологични обекти и създаване на нови атракции са дейностите, които община Ракитово ще финансира чрез привличане на европейски, бюджетни и други средства, създаване на публично-частни партньорства и стимулирането на стартиращи предприятия.

Стратегическа цел 5: Увеличаване на ползите за обществото и бизнеса чрез туризма – нови работни места и по-добри доходи.

Развитието на туризма в общината ще донесе реални индивидуални ползи за хората ибизнеса. Може да се постигне чрез кампании, взаимен диалог и съвместна работа между община и обществени организации

2.1. МЕРКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ

Мярка 1	**Увеличаване броя на нощували туристи**
Ключова стратегическацел:	10 % увеличаване на средногодишната заетост насъществуващите средства за подслон и места занастаняване
Индикатор:	Статистически данни от НСИ, данни от Община Ракитово,собствено проучване на ТИЦ
По стратегическа цел	1
Мярка 2	**Създаване на туристическо търсене по време наголеми културни събития**
Ключова стратегическацел:	5 % увеличение на нощувките извън туристическиясезон
Индикатор:	данни от собствено проучване на ТИЦ, данни на община Ракитово

По стратегическа цел	1
Мярка 3	**Увеличаване на посещения на туристическитеатракции**
Ключова стратегическацел:	10 % увеличение на посещенията туристическиатракции и обекти, годишно
Индикатор:	Мониторинг на мястото на атракциите, данни от институциите, управляващи атракциите
По стратегическа цел	1
Мярка 4	**Посрещане на нуждите/очакванията напотребителите**
Ключова стратегическацел:	Количественият измерител ще бъде определен, следкатоизследването бъде проведено
Индикатор:	Изследване на потребителите и туристическия продукт
По стратегическа цел	1 и 2
Мярка 5	**Увеличаване на популярността на общината като туристическа дестинация**
Ключова стратегическацел:	Количественият измерител ще бъде определен, следкато изследването бъде проведено
Индикатор:	Мониторинг на посещенията на уебсайта на община Ракитово , създаване на туристическия уебсайт на Ракитово и региона; брой рекламни иПР публикации; отпечатани и разпространениекаталози, брошури, дипляни и други.
По стратегическа цел	1
Мярка 6	**Увеличаване броя на услугите в категоризираните обекти**

ПРОЕКТ „ОБЩИНА РАКИТОВО ЗА ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ ”

Договор № 13-11-8/19.08.2013 г., сключен между Управляващия орган на Оперативна програма “Административен капацитет” и община Ракитово

Ключова стратегическа цел:	Количественият измерител ще бъде определен, следкато изследването бъде проведено
Индикатор:	Местен обмен на данни
По стратегическа цел	2, 3
Мярка 7:	**Увеличаване приходите от нощувки**
Ключова стратегическацел:	10 % увеличени годишни приходи от нощувка на база увеличен престой на туристите
Индикатор:	Мониторинг
По стратегическа цел	2
Мярка 8:	**Увеличаване на заетите в туристическия сектор**
Ключова стратегическацел:	5 % увеличение на пряко заетите в туризма: средства заподслон и места за настаняване, туристически обекти,заведения за хранене и развлечения, музеи, спортнибази, туристически агенции, туроператори и други.
Индикатор:	Статистически данни
По стратегическа цел	3
Мярка 9:	**Повишаване на уменията и квалификацията назаетите в туристическия сектор, включителноадминистративен капацитет**
Ключова стратегическацел:	Получени квалификации и сертификати впрофесионални центрове за обучение, програми /тренинги
Индикатор:	Изследване на заетостта в туризма, планиране
По стратегическа цел	3

ПРОЕКТ „ОБЩИНА РАКИТОВО ЗА ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ ”

Договор № 13-11-8/19.08.2013 г., сключен между Управляващия орган на Оперативна програма “Административен капацитет” и община Ракитово

Мярка 10:	**Подобряване на степента на събиране на маркетингови данни за развитието на туризма в общината**
Ключова стратегическацел:	Подобряване на участието на община Ракитово впроучванията на национално ниво за туристическиконкурси
Индикатор:	Мониторинг чрез обмен на данни
По стратегическа цел	5
Мярка 11:	**Увеличаване нивото на развитие на културния туризъм, еко туризъм и други пазарни туристически ниши**
Ключова стратегическа цел:	Мониторинг на маркетинговия микс/данни от хотелиери/, данни за брой проведени събития, брой посетители и други. Количествената стойност ще се определи след едногодишен мониторинг.
Индикатор:	Местен обмен на данни
По стратегическа цел	1
Мярка 12:	**Изграждане и развитие на инфраструктура, която да увеличи броя на туристическите посещения**
Ключова стратегическа цел:	- Развитие на инфраструктурата за туризъм в защитените територии и развитие на природни туристически атракции; - Развитие на туристически атракции за селски, приключенски и спортен туризъм; - Възстановяване, консервация и реставрация на културни обекти и създаване на интегрирани туристически продукти; - Възстановяване, консервация и реставрация на балнеосанаториалната база и създаване на туристически продукт; - Изграждане на привлекателна, функционална и безопасна жизнена среда в гр. Ракитово и регина, съхранявайки автентичния им облик.
Индикатор:	брой туристически атракции;

	брой новоизградени инфраструктурни обекти; брой ремонтирани, рехабилитирани инфраструктурни обекти и др.
По стратегическа цел	1
Мярка 13:	**Разработване на бранд стратегии, маркетингови стратегии за туристическо позициониране на община Ракитово**
Ключова стратегическацел:	Позиционирането на туристическите продукти/дестинации чрез определен за община Ракитово бранд
Индикатор:	Приета стратегия до края на 2014 г. Изработен туристически бранд за община Ракитово
По стратегическа цел	2
Мярка 14:	**Активно участие на община Ракитово при решаване бъдещето на българския туризъм**
Ключова стратегическацел:	- Облагородяването на зоните около природните и исторически забележиелности и превръщането им в атрактивна туристическа зона; - Създаване и популяризиране на местна дестинация, с богато културно-историческонаследство, с много събития и съхранена природа, предлагаща възможности запознавателни пътувания и преживявания”; - Създаване и популяризиране на „Дестинация закултурен и балнео туризъм, събития и преживявания в Ракитово и региона”.
Индикатор:	брой срещи/споразумения, договори/; брой посещения; брой разгледани проекти, конкурси; внесени решения вОбщинския съвет.
По стратегическа цел	1,5,2

Мярка 15:	**Разработване и реклама на регионалнитуристически продукти, основани на местнияпотенциал**
Ключова стратегическа цел:	Изготвяне на рекламни туристически каталози,дипляни, брошури, DVD, транспаранти и др.,
Индикатор:	Брой рекламни материали
По стратегическа цел	1, 2
Мярка 16:	**Развитие на местни изложения и борси вобластта на уризма**
Ключова стратегическацел:	Уикенд туризъм Туристически форум
Индикатор:	Издания годишно
По стратегическа цел	2
Мярка 17:	**Участие в международни и национални борси,панаири и други представяния, с цел нарастванена приходи от международен туризъм,увеличаване дела на вътрешния пазар**
Ключова стратегическацел:	Минимум 2 национални и 2 международни участиягодишно
Индикатор:	Брой изложения/туристически борси
По стратегическа цел	1, 2

Част III. SWOT АНАЛИЗ

Въпреки, че не притежава изявен природен ресурс с достатъчно уникалностспрямо съседните райони и в рамките на страната, туристическият район притежавазначим природен ресурс с възможност както да провокира туристически пътуванията към района, така и да разнообрази предлагането на други продукти и бъде включен втематични национални маршрути.

Силни страни	Слаби страни
Относително добър транспортен достъп	Относително отдалеченост от

дорегиона; Съхранена природа, наличие на защитенитеритории и интересни природни обекти; Маркирани маршрути около основнитетуристически локализации Добра разпознаваемост на България, катотуристическа дестинация. Множество културно-историческипаметници и музеи Конкурентна в ценово отношение дестинация; Наличие на туристически информационницентрове	основнитегенериращи пазари; Липса на единен и запомнящ се образ; Слаба информационна обезпеченост инедостатъчна реклама; Ограничено предлагане на допълнителниуслуги; Ограничени възможности за приключение ипреживяване, в т.ч. за деца; Недостатъчна квалификация на персонала иколебания в нивото на обслужване; Ниско ниво на публичните услуги заобслужване на туристопотока в дестинацията– обществен транспорт, указателни иинформационни табели и т.н.; Недостатъчна, остаряла, а на места и злеподдържана туристическа инфраструктура/маркировка,указателни табели,приветствени билбордове и др./; Легловата база е подходяща като капацитет, видова, териториално разпределение и категории на средствата за подслон и местата за настаняване.

Възможности	Заплахи
Създаване на туристически атракции; Реализация на големите инфраструктурни (транспортни) проекти; Повишена честота на пътуване и търсене накратки почивки и уикенд туризъм в страната; Държавна политика, стимулиращаспециализираните видове туризъм (в т.ч. маркетинг)	Нарастваща конкуренция; Зависимост от ограничен брой туристическипазари. Влошаване на съотношението цена-качество; Влошаване параметрите на околната среда,презастрояване; Липса на интерес/ припознаване на туризмакато приоритет на развитието от страна наместната общност.

Част IV. СТРАТЕГИЧЕСКИ НАСОКИ ЗА РАЗВИТИЕ

Туристическият продукт не е статичен и се развива непрекъснато. Туристическототърсене и актуалните слаби места в предлагането в регион Ракитово, както и самитекомпоненти натуристическия продукт, дефинират основните области наинтервенция и необходимата посока на развитие.

Област	Препоръка за развитие
Обща инфраструктура	Подобряване на вътрешно-регионалните връзки (състояние и поддържане на общинските пътища); Разрешаване на проблемите със събирането и извозването на битовите отпадъци; Стимулиране използването на алтернативни

	източници за отопление; Цялостно благоустрояване на селата; Изготвяне на Подробен устройствен план(ПУП) за места от туристически интерес; Проектиране, изграждане и реставриране на балнеоложките центрове; Изграждане на съвременни комуникационни съоръжения за равностоен достъп до забележителностите и туристическите обекти и атракции.
Настанителна база	Изграждане на висококатегорийни хотели; Разширяване на легловата база в малките населени места; Разширяване на предлаганите услуги в съществуващите средства за подслон и др.; Подобряване на качеството на обслужването (езикови и професионални умения, гостоприемство и т.н.).
Инфраструктура и услуги за културен туризъм	Продължаване на дейности по проучване, реставрационно-консервационни дейности;

	Подобряване на експонирането и социализацията – въвеждане на съвременни форми на представяне, разработване на атракции; изграждане на буферни зони, търговски обекти и обслужваща инфраструктура; Организирано предлагане и популяризиране на възможностите за демонстрации/ участие на занаяти, обичаи, традиции; Рекламиране на местната кухня и напитки, вкл. чрез специализирани заведения, атракции/дегустации, участие на туристите в традиционни производства, хранителни сувенири; Развитие на културния календар и трайното му интегриране в туристическия продукт
Инфраструктура и услуги за еко туризъм	Създаване на цялостна мрежа от маршрути за пешеходен и велотуризъм чрез свързване на съществуващите и маркиране на нови; Маркиране на нови тематични /интерпретативни маршрути (градски архитектурно-опознавателни, църковен и др.); Създаване на постоянни атракции (скаутски лагер; приключенски парк, или друго);

	Организирано предлагане и популяризиране на възможностите за осигуряване на екскурзоводи, планински водачи и спасители, водачи-специалисти, инструктори, аниматори; Развитие на допълнителните услуги – конни бази, отдаването под наем на екипировка, оборудване и т.н.; Съчетаване на маркираните маршрути с предлагането на допълнителни услуги в цялостен продукт; Организиране на нови еко-инициативи, доброволчески лагери, кампании и т.н.
Информационно обслужване на туристите	Поддържане дейността на съществуващите информационни центрове и разкриване на нови; Подобряване на информационното обезпечаване на пътната мрежа, информационни и указателни знаци, табла за туристическия продукт и отделни обекти; Изграждане на система за обмен на информация вътре в региона: - като публична услуга; - като взаимодействие между отделните предприятия.

Персонал и качество на обслужването	Развитие и популяризиране на културата на „гостоприемство”, не само сред заетите в туризма, но и сред местното население; Изграждане на система за съвместна работа между туристическите обекти и фирми, включително провеждане на практики и стажове, допълнително обучение на вече зает персонал, предимство при наемане на работа и т.н. Мероприятия за обучение (вкл. чуждоезиково) и повишаване квалификацията на собствениците на къщи за селски туризъм и заетия персонал.
Институционално развитие и сътрудничество	Запазване на модела на междуобщинско сътрудничество и организирането му в обща туристическа стратегия и план за действие; Пълноценно интрегриране на туристическите сдружения и други заинтересовани нестопански организации във формирането и управлението на туристическия продукт; Разширяване на продуктовото предлагане чрез съвместни продукти със съседни общини и региони.
Маркетинг и реклама	Изграждане на единен бранд и реализиране на стратегия за налагане на бранда;

	Изработване и реализация на съвместен маркетингов план с други общини от региона, свързани в общ туристически продукт; Запазване на модела на целенасочени комуникационни капании съобразно маркетинговата стратегия; Въвеждане на механизми (чрез туристическите сдружения или ПЧП) за съвместно финансиране на регионалния маркетинг от страна на администрацията и частния сектор; Въвеждане на клъстърен подход в рекламата в рамките на дестинацията на ниво обекти (всеки доставчик рекламира другия)

Част V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на направените по-горе заключения за развитието на туризма вобщина Ракитово се предлага следната визия:

Туристическа дестинация със съхранена природа и културнаавтентичност, предлагаща разнообразни възможности за активнапочивка, занимания и преживявания на открито за хора с широк кръг отинтереси и потребности.

Тази визия следва да бъде обсъдена и приета не само от общинскоторъководство, но и от жителите на общината и всички заинтересовани страни. По-конкретно това означава, че през следващите години община Ракитов трябва дасе разпознава като място:

- без замърсявания и вредни дейности, със съхранени флора и фауна;
- където има богато туристическо предлагане, т.е. създадена е организация,която разработва и развива качествени, по възможност уникалнитуристически продукти, координира предлагането и провежда единенмаркетинг на дестинацията, в партньорство със съседните общини;
- където основа за туристическото предлагане е алтернативният туризъм, или– възможността за индивидуално и групово забавление чрез преживяване(вкл., екстремно), опознаване на природата, местните хора, културата,обичаите, кухнята и пр.;
- където всеки може да ползва предлаганите възможности, да намериподходящия за него продукт, без значение от неговата възраст, пол, общофизическо състояние или степен на увреждане.

За реализирането на предлаганата визия ще бъдат въведени следните **принципи**:

1) Устойчиво развитие **(Устойчивост)**;

2) Приоритет в туристическото предлагане в община Ракитово е алтернативнияттуризъм **(Алтернативност)**;

3) Община Ракитово, в това число и предлаганите туристически продукти, садостъпни за ползване, в частност и от хора с увреждания **(Достъпност)**;

4) Туристическото предлагане се основава на партньорство **(Партньорство)**.

По-конкретно тези принципи означават:

Устойчивост

Най-общото и едно от първите приети определения за понятието „Устойчиворазвитие” е:*Да се отговори на потребностите на днешните поколения, без да сезастрашават възможностите на бъдещите поколения да задоволяват своитепотребности.*

За целите на настоящата стратегия под устойчиво развитие на община Ракитово като туристическа дестинация ще се разбира единството на следните елементи:

- **екологична устойчивост** - осигуряване на високо ниво на защита наоколната среда, уважаване на лимита на естествените ресурси,ограничаване замърсяването и насърчаване на устойчивото производство ипотребление, за да се прекъсне порочната зависимост между

икономическирастеж и замърсяването на околната среда, търсене на отговорност отзамърсителите за щетите, които нанасят на здравето на хората иприродните ресурси;

- **социална устойчивост** – включване на всички заинтересовани страни впроцеса на вземане на решения по важни въпроси от взаимен интерес, катосе осигури широко гражданско участие и равнопоставеност между местнатавласт, бизнеса и гражданите и техните организации;

- **икономическа устойчивост** – предприемане на бизнес инициативи, закоито може обосновано да се допусне, че ще генерират печалба (катоединствен икономически обоснован източник на инвестиции за развитие).Употребата на публични средства трябва да се ограничи единствено доподкрепа за дейности, които са от съществено значение за спазване надругите елементи на устойчивото развитие или такива, които създаватпредпоставки за икономическа устойчивост;

- **културна устойчивост** – събиране, изучаване и съхранение на културнотобогатство на региона, на историята, традициите, местните обичаи. На тазиоснова - развитие на нова културна идентичност, която надгражда най-ценните практики със съвременните тенденции и модерни разбирания задуховност и личностен просперитет.

Алтернативност:

За да бъде не само алтернативен, но и конкурентоспособен, подходът тук ще е надве нива. Концептуално, туризмът в община Ракитово ще бъде алтернативен.Оттук следва, че първа стъпка ще бъде възприемането на основните положенияна алтернативния туризъм, в това число: съхранение на природните ресурси,организиране на преходи и друг вид еко-съобразно спортуване, превръщането наелементите на автентичното ежедневие на община Ракитово в туристическипродукт (кухня, обичаи, екосъобразни хранителни продукти, занаяти и др.) и т.н. На второ равнище обаче трябва да се мисли в контекста на пазарна среда, в която алтернативният туризъм става все по-популярен и – следователно – конкурентните пазарни субекти постоянно обновяват продукта си така, че да се отграничат от останалите и – в крайна сметка – да привличат повече туристи. Казано на маркетинг език, това означава община Ракитово да се позиционира и да стане трайно разпознаваема на картата на дестинациите на алтернативния туризъм.

Извоюването (и запазването) на добри позиции на пазара изисква няколко неща:

- **Задълбочено следене на тенденциите в тази област**, в това число –конкуренти и подобни знакови дестинации в чужбина;
- **Баланс на предлаганите услуги**, така че от една страна да не се конкурират помежду си (и да няма изпадащи пред доминиращи такива), от друга - да се мислят като елементи на цялостно преживяване. Това означава, че потенциално трябва да е възможно един турист да „премине“ през цялото разнообразие на предлаганите услуги и да има чувство на последователност и цялостност: туристическото преживяване в община Ракитово трябва да бъде построено като система, а не като сбор от (хаотично) нахвърлени продукти; - Трябва да се изведе едно **разпознаваемо и запомнящо се заглавно качество на Ракитово като алтернативна туристическа дестинация.**

Достъпност

На първо място тук се има предвид осигуряване на транспортна достъпност до предлаганите в района на община Ракитово туристически продукти – с автомобил, влак, велосипед. Но от по-съществено значение е осигуряването на достъпност до отделните забележителности, места за пребиваване, инфраструктура, туристически продукти, информация, социални услуги (здравна помощ, интернет и др.). За постигането на тези цели основна роля има местната власт, тъй като голяма част от тази инфраструктура е в рамките на нейните правомощия и отговорности. Отправна точка в тези начинания следва да е прилагането на принципите на **универсалния дизайн.** Планирането на инфраструктурата според принципите на универсалния дизайн ще помогне за изграждането на уникалния профил на местното предлагане и ще разшири съществено потребителите на местните туристически услуги. На този етап, въпреки че има нормативни изисквания за равнище на достъпност, няма други дестинации в страната, които да осигуряват добра достъпност на трудноподвижни хора до своите услуги.

Партньорство

Тук не се има предвид партньорството в процеса на вземане на решения (коетоследва от принципа на устойчивост, разгледан по-горе), а за партньорство приреализацията, както на цялостната стратегия за туристическо развитие на община Ракитово, така и на отделните туристически продукти. Поради ограничения местен ресурс (както човешки, така и финансов), е наложително за всяко начинание да се привличат партньори – както с опит в съответните

области, така и с финансови възможности. Реализирането на тези партньорства трябва да се основава на взаимния интерес, като се запазва автономността на страните. При изпълнението на отделните дейности от стратегията или разработването на туристически продукти партньори могат да бъдат местни или външни фирми, съседни общини, областните администрации, правителствени и неправителствени организации.

Полагането на ясни, конкретни и реалистични цели е съществено за работата наместната власт и всички заинтересовани страни по реализиране на предложената по-горе визия за развитието на туризма в община Ракитово. Превръщането на туризма в община Ракитово в печеливш и атрактивен за инвестиции отрасъл на местната икономика, който осигурява приходи в общинския бюджет и създава допълнителна заетост.